

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет кібербезпеки, програмної інженерії
та комп'ютерних наук
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних
дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного
гуманітарного університету

д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Галузь знань

А «Освіта»

Спеціальність

А4.09 Середня освіта (Інформатика)

Назва освітньої програми

Інформатика та програмування

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень

Одеса – 2025 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін.

Протокол № 1 від 28.08. 2025 року.

Розробники і викладачі	Контактний телефон	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін к.іст.н., доцент Семко Яна Сергіївна	0662913519	Odessa307@ukr.net

В.о. завідувача кафедри мистецтвознавства

та загальногуманітарних дисциплін

д.мист.н., професор

Анжеліка ТАТАРНИКОВА

Гарант освітньої програми

к.т.н.

Віктор ГОРБАЧОВ

Узгоджено

Начальник навчального відділу

Лілія САЄНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 3, загальна кількість годин – 90	Галузь – А «Освіта» Спеціальність – А4.09 «Середня освіта (Інформатика)»	Денна форма	Заочна форма
		обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	Семестр:	
		1	
		Лекційні заняття:	
		26	8
		Практичні заняття:	
		14	4
		Лабораторні роботи	
		0	0
		Самостійна робота	
		50	78
		Вид контролю:	
		екзамен	

На сучасному етапі розвитку суспільства зростає роль історичного знання у формуванні громадянської позиції, соціальної відповідальності та професійної етики майбутніх фахівців. Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння історичних процесів, що визначили розвиток української державності, суспільства, науки і культури.

Для підготовки фахівців з середньої освіти курс має значення як складова формування загальних компетентностей: здатності діяти соціально відповідально, дотримуватися етичних норм, усвідомлювати роль права, прав і свобод людини, а також розуміти соціальні, економічні та культурні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності. Вивчення історичного досвіду модернізаційних процесів, науково-технічного розвитку, індустріалізації та цифрової трансформації сприяє формуванню здатності аналізувати вплив технологій на суспільство та приймати відповідальні професійні рішення.

Дисципліна забезпечує розвиток історичного та критичного мислення, уміння працювати з інформаційними джерелами, аргументовано формулювати позицію та презентувати результати аналітичної роботи, що є важливим для командної взаємодії та професійної комунікації в педагогічній сфері.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ. Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів цілісного уявлення про історичний розвиток України від найдавніших часів до сучасності, усвідомлення ролі української матеріальної та духовної культури у світовому культурному просторі, а також розвиток здатності аналізувати суспільні процеси в контексті їх соціально-економічних, політичних та технологічних трансформацій. Дисципліна спрямована на формування мотивації до застосування історичного досвіду при розв'язанні професійних завдань, дотримання етичних принципів та усвідомлення соціальної значущості діяльності фахівця в галузях освіти та педагогіки.

ПРЕРЕКВІЗИТИ. Курс ґрунтується на базових знаннях із історії України та української культури, отриманих у закладах загальної середньої освіти. Вивчається на початку навчання паралельно з дисциплінами гуманітарного циклу, що сприяє формуванню цілісного світогляду майбутнього фахівця.

ПОСТРЕКВІЗИТИ. Дисципліна формує підґрунтя для подальшого вивчення дисциплін гуманітарної та професійної підготовки, сприяє розвитку здатності аналізувати соціальні та етичні аспекти впровадження інформаційних технологій, приймати відповідальні рішення у сфері освіти та педагогіки та здійснювати професійну діяльність з урахуванням принципів сталого розвитку.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі реалізації програми дисципліни «Історія України та української культури» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі освіти, інформатики та інформаційних технологій, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічних та комп'ютерних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді.

ЗК6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку й ведення здорового способу життя; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

ЗК9. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності (ФК)

ФК2. Здатність формувати та розвивати мовно-комунікативні вміння та навички учнів, формувати й розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.

ФК6. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК13. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлюючи власні почуття, емоції та потреби, керувати власними емоційними станами; здатність до

суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК17. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.

Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» забезпечує досягнення Фахові програмні результати навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН2. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою; використовувати мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідати на запитання, застосовувати мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу.

РН4. Реалізовувати свої громадянські права і обов'язки, усвідомлювати та утверджувати цінності демократичного суспільства у професійній діяльності, володіти методиками формування та розвитку ціннісних ставлень учнів.

РН14. Підтримувати взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формувати навички взаємодопомоги та співпраці, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу конструктивно та безпечно, поважаючи розмаїття думок і поглядів, приймаючи та поцінуючи інакшість, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства.

РН15. Усвідомлювати власні почуття, емоції та потреби, керувати власними емоційними станами, володіти способами запобігання професійному вигоранню.

РН19. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності, визначати власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- основні факти, події, хронологію та понятійний апарат історії України;
- закономірності історичного розвитку українських земель у різні історичні періоди;
- державотворчі процеси, політичні напрями розвитку українського суспільства, соціально-економічні тенденції його еволюції;
- місце і роль України в контексті європейської та світової історії;
- основні поняття світової та вітчизняної культури, здобутки матеріальної і духовної культури українського народу, творчість видатних діячів науки та культури.

Уміння:

- критично аналізувати історичні джерела та історіографічні підходи;
- формулювати обґрунтовані судження щодо історичних подій і процесів;
- виявляти історичне підґрунтя сучасних соціально-економічних, політичних і культурних явищ;

– пояснювати та оцінювати політичні процеси у різних історичних і соціокультурних контекстах.

Навички:

- аналізувати явища української культури у зв'язку з історичними умовами їх формування та в контексті європейської і світової культурної спадщини;
- здійснювати самостійний пошук, відбір та систематизацію історичної інформації;
- аргументовано презентувати результати аналітичної роботи в усній та письмовій формах;
- проявляти громадянську свідомість, соціальну відповідальність і дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Українські землі від первісності до кінця середньовіччя

Первісне заселення території України. Археологічні культури палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту та бронзової доби. Трипільська культура: господарство, матеріальна і духовна культура. Кімерійці, скіфи, сармати. Античні міста Північного Причорномор'я та їх роль у культурному й економічному розвитку регіону.

Формування східнослов'янських племінних союзів. Передумови виникнення Київської держави. Політичний устрій, право та міжнародні зв'язки Русі. Запровадження християнства та його вплив на освіту, культуру і державне управління.

Політична роздробленість. Галицько-Волинська держава. Монгольська навала та її соціально-економічні наслідки. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Правові традиції та їх значення для розвитку державності.

Тема 2. Українські землі у ранньомодерний період (XVI–XVIII ст.)

Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ як військово-політична організація. Соціально-економічні та релігійні передумови національно-визвольної війни середини XVII ст.

Формування козацької держави. Органи влади та адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини. Міжнародні договори та політичні рішення гетьманів.

Ліквідація автономії українських земель у XVIII ст. Соціально-економічний розвиток. Освіта, книгодрукування, розвиток науки та мистецтва барокової доби. Етичні та державницькі засади козацької традиції.

Тема 3. Модернізація та національне відродження України (XIX – поч. XX ст.)

Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Буржуазні реформи 1860-х років. Розвиток капіталізму, промисловості та транспорту. Урбанізація та зміни соціальної структури суспільства.

Формування українського національного руху. Політичні партії та громадські організації. Розвиток кооперативного руху та економічних ініціатив.

Розвиток науки, освіти та культури. Внесок видатних діячів у формування модерної української нації. Вплив індустріалізації та технологічного прогресу на соціальне середовище і природні ресурси.

Тема 4. Українська революція та міжвоєнний період (1914–1939 рр.)

Перша світова війна та її наслідки для українських земель. Українська революція 1917–1921 рр. Центральна Рада, Гетьманат, Директорія, спроби державного будівництва.

Встановлення радянської влади. Нова економічна політика. Індустріалізація та колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. як трагедія українського народу.

Тоталітарний режим, масові репресії, обмеження прав і свобод людини. Культурні процеси 1920–1930-х років. Соціально-економічні та демографічні трансформації міжвоєнного періоду.

Тема 5. Україна в роки Другої світової війни

Причини та початок війни. Воєнні дії на території України у 1941–1944 рр. Окупаційний режим та його політика.

Рух опору та визвольні формування. Визволення України. Людські та матеріальні втрати.

Повоєнна відбудова народного господарства. Індустріальний розвиток. Соціальні, демографічні та екологічні наслідки війни. Формування історичної пам'яті та її вплив на суспільну свідомість.

Тема 6. Українська РСР (1950–1991 рр.)

Соціально-економічний розвиток другої половини XX ст. Науково-технічний прогрес. Розвиток освіти, науки та культури.

Політична система радянської доби. Дисидентський і правозахисний рух. Порушення прав людини та громадянських свобод.

Кризові явища 1970–1980-х років. Техногенні та екологічні проблеми індустріальної доби, зокрема наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Перебудова та передумови відновлення незалежності України.

Тема 7. Незалежна Україна: державотворення та суспільний розвиток

Проголошення незалежності України. Конституційний процес. Формування органів державної влади та місцевого самоврядування. Верховенство права і становлення демократичних інституцій.

Соціально-економічні реформи. Розвиток громадянського суспільства. Європейська інтеграція як стратегічний напрям державної політики.

Помаранчева революція та Революція Гідності. Російсько-українська війна. Сучасні виклики безпеки та сталому розвитку держави. Розвиток освіти і науки, українська культура XXI століття, охорона культурної спадщини в умовах воєнного стану. Етична відповідальність громадянина і фахівця в умовах суспільних трансформацій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Заг.	у тому числі				Заг.	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.		Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.
Тема 1. Українські землі від первісності до кінця середньовіччя	12	2	2	0	8	12	0	2	0	10

Тема 2. Українські землі у ранньомодерний період (XVI–XVIII ст.)	12	4	2	0	6	12	0	0	0	12
Тема 3. Модернізація та національне відродження України (XIX – поч. XX ст.)	13	4	2	0	7	13	2	0	0	11
Тема 4. Українська революція та міжвоєнний період (1914–1939 рр.)	13	4	2	0	7	13	0	0	0	13
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни	13	4	2	0	7	13	2	0	0	11
Тема 6. Українська РСР (1950–1991 рр.)	13	4	2	0	7	13	2	0	0	11
Тема 7. Незалежна Україна: державотворення та суспільний розвиток	14	4	2	0	8	14	2	2	0	10
Загалом	90	26	14	0	50	90	8	4	0	78
Підсумковий контроль – екзамен										

5. ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Українські землі від первісності до кінця середньовіччя Київська Русь та її місце в історії українського народу. Культура княжої доби	2	2
Тема 2. Українські землі у ранньомодерний період (XVI–XVIII ст.) Українські землі у складі Великого Литовського князівства. Виникнення українського козацтва	2	0
Тема 3. Модернізація та національне відродження України (XIX – поч. XX ст.) Модернізаційні процеси й національно-культурне відродження в Україні у XIX – на початку XX ст.	2	0
Тема 4. Українська революція та міжвоєнний період (1914–1939 рр.) Українська революція і національний державотворчий процес (1917–1921 рр.)	2	0
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни Західноукраїнські землі у воєнний період	2	0
Тема 6. Українська РСР (1950–1991 рр.) Основні тенденції економічного, соціально-політичного і культурного розвитку УРСР у повоєнний період	2	0
Тема 7. Незалежна Україна: державотворення та суспільний розвиток Україна в роки незалежності: економіко-політичні та культурні аспекти	2	2
Загалом	14	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів відносяться наступні види діяльності:

1. Ознайомлення з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.

5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Українські землі від первісності до кінця середньовіччя Первісне заселення території України. Археологічні культури кам'яної та бронзової доби. Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи, сармати. Розселення та господарство східних слов'ян. Формування Київської Русі. Політична роздробленість. Монгольська навала. Українські землі під владою Золотої Орди та у складі Великого князівства Литовського. Реферат (на вибір): Історичні портрети діячів українського державотворення: Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Данило Галицький.	8	10
Тема 2. Українські землі у ранньомодерний період (XVI–XVIII ст.) Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Козацько-селянські повстання кінця XVI – початку XVII ст. Національно-визвольна війна середини XVII ст. Формування Гетьманщини. Політичний та соціально-економічний розвиток України у XVIII ст. Ліквідація автономії українських земель. Розвиток культури, освіти і книгодрукування. Реферат (на вибір): Особливості розвитку культури і освіти від княжої до гетьманської доби. Національно-визвольні рухи та повстання XVIII ст.	6	12
Тема 3. Модернізація та національне відродження України (XIX – поч. XX ст.) Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Буржуазні реформи 1860–1870-х років. Розвиток капіталізму, промисловості та транспорту. Урбанізація. Формування українського національного руху. Громадівський рух. Розвиток науки, освіти та культури. Реферат (на вибір): Історичні постаті українського національного відродження: Тарас Шевченко, Іван Франко, Михайло Грушевський, Пантелеймон Куліш.	7	11
Тема 4. Українська революція та міжвоєнний період (1914–1939 рр.) Перша світова війна і українське питання. Українська революція 1917–1921 рр. Центральна Рада, Гетьманат, Директорія. ЗУНР та Акт Злуки. Встановлення радянської влади. НЕП. Політика коренізації. Індустріалізація та колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. Репресії 1930-х років. Тоталітарний режим і культурні процеси міжвоєнного часу. Реферат (на вибір): Зовнішня та внутрішня політика ЗУНР. Діяльність ОУН у міжвоєнний період.	7	13
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни Причини та початок війни. Воєнні дії на території України у 1941–1944 рр. Окупаційний режим. Рух опору. Визволення українських земель. Людські та матеріальні втрати. Повоєнна відбудова. Реферат (на вибір): Український визвольний рух у роки війни.	7	11

Оборона Одеси та її історичне значення.		
Тема 6. Українська РСР (1950–1991 рр.) Соціально-економічний розвиток УРСР у другій половині XX ст. Науково-технічний прогрес. Десталінізація. Дисидентський і правозахисний рух. Наростання кризових явищ 1970–1980-х років. Чорнобильська катастрофа. Перебудова та передумови відновлення незалежності України. Реферат (на вибір): Дисидентський рух в Україні. «Перебудова» в УРСР та трансформація політичної системи.	7	11
Тема 7. Незалежна Україна: державотворення та суспільний розвиток Проголошення незалежності України. Конституційний процес. Формування державних інституцій. Соціально-економічні реформи 1990-х років. Помаранчева революція. Революція Гідності. Російсько-українська війна. Євроінтеграційний курс. Стан освіти, науки та культури в умовах сучасних викликів. Реферат (на вибір): Помаранчева революція та Революція Гідності: порівняльний аналіз. Охорона культурної спадщини в умовах воєнного стану. Розвиток української культури у XXI столітті.	8	10
Загалом	50	78

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
Поточний контроль , який здійснюється під час проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідної роботи здобувача тощо	50%
Підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену	50%

Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, розв'язання практичних завдань, тестування здобувачів, наукові доповіді, реферати, усні повідомлення, екзамен
--	--

Питання до підсумкового контролю

- Охарактеризуйте процес первісного заселення території України та його значення для подальшого розвитку регіону.
- Проаналізуйте господарські та культурні досягнення трипільської цивілізації.
- Визначте роль кочових племен (кіммерійців, скіфів, сарматів) у формуванні історичного розвитку українських земель.
- Розкрийте особливості суспільного устрою та господарства східних слов'ян у VI–IX ст.
- Проаналізуйте процес утворення держави Русь та чинники її зміцнення.
- Дайте оцінку політичній діяльності перших київських князів.
- Визначте значення правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого для розвитку державності.
- Проаналізуйте вплив прийняття християнства на розвиток освіти, культури та міжнародних відносин Русі.

9. Охарактеризуйте законодавчу систему та культурні досягнення Київської Русі.
10. Поясніть причини феодальної роздробленості та наслідки монголо-татарської навали.
11. Визначте історичне значення Галицько-Волинської держави.
12. Проаналізуйте становище українських земель у складі ВКЛ і Речі Посполитої.
13. Оцініть наслідки Кревської, Люблінської та Берестейської уній для українського суспільства.
14. Розкрийте роль братств, полемічної літератури та друкарства у збереженні культурної ідентичності.
15. Охарактеризуйте феномен українського козацтва та його історичне значення.
16. Проаналізуйте причини, характер і основні етапи Національно-визвольної війни середини XVII ст.
17. Дайте оцінку Зборівській та Берестейській битвам і їх наслідкам.
18. Проаналізуйте зміст і значення українсько-московського договору 1654 р.
19. Охарактеризуйте політичну ситуацію доби Руїни.
20. Дайте оцінку діяльності Івана Мазепи та процесу ліквідації Гетьманщини.
21. Визначте особливості соціально-економічного розвитку України у XVIII ст.
22. Проаналізуйте передумови та наслідки буржуазних реформ 1860–1870-х рр.
23. Охарактеризуйте розвиток українського національного руху у XIX ст.
24. Розкрийте значення Кирило-Мефодіївського братства та громадського руху.
25. Проаналізуйте формування українських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст.
26. Охарактеризуйте становище України під час революції 1905–1907 рр.
27. Визначте особливості становища українських земель у роки Першої світової війни.
28. Дайте оцінку діяльності Центральної Ради та значенню її Універсалів.
29. Проаналізуйте політику Української Держави П. Скоропадського та Директорії.
30. Визначте історичне значення ЗУНР та Акту Злуки.
31. Проаналізуйте наслідки політики «воєнного комунізму» та НЕП в Україні.
32. Охарактеризуйте політику коренізації та її вплив на розвиток культури.
33. Проаналізуйте процеси індустріалізації та колективізації в УРСР.
34. Дайте оцінку причинам і наслідкам Голодомору 1932–1933 рр.
35. Охарактеризуйте рух опору в Україні в роки Другої світової війни.
36. Проаналізуйте основні етапи визволення України в 1943–1944 рр.
37. Дайте оцінку процесам десталізації та розвитку дисидентського руху.
38. Проаналізуйте передумови та процес здобуття незалежності України.
39. Охарактеризуйте основні напрями державотворчих процесів у 1990-х роках.
40. Проаналізуйте євроінтеграційні процеси та сучасні виклики державному розвитку України.

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
-------------	---------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка результатів індивідуального тестування, перевірка конспектів лекцій, перевірка рефератів	10
Виконання індивідуальних завдань (дослідна робота здобувача)			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль – екзамен			50
Загалом балів			100

Поточний контроль знань здобувачів при підсумковому контролі у формі екзамену (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

Критерії оцінювання поточного контролю

- «2» – виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» – виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» – оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» – оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

Критерії оцінювання підсумкового контролю у формі екзамену

Максимальна оцінка підсумкового контролю у формі екзамену не може перевищувати 50 балів. При цьому рівень знань оцінюється:

- **від 40 до 50 балів** – здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- **від 30 до 40 балів** – здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- **від 20 до 30 балів** – здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

– **від 10 до 20 балів** – здобувач володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– **від 0 до 10 балів** – здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

9. ОЦІНЮВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Загальні результати знань здобувачів по даній дисципліні оцінюються наступним чином:

– **«Відмінно»/«зараховано» (A)** – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (B)** – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

– **«Добре»/«зараховано» (C)** – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

– **«Задовільно»/«зараховано» (D)** – від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи та рефератів;

– **«Задовільно»/«зараховано» (E)** – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

– **«Незадовільно з можливістю повторного складання»/«не зараховано» (FX)** – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

– **«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/«не зараховано» (F)** – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальна шкала	Шкала за ECTS	Національна шкала	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бажан О., Мицик Ю. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ : Кліо, 2020. 688 с.

2. Бакалець О.А. Історія України. З найдавніших часів до початку XXI ст. Львів : Магнолія-2006, 2024. 597 с.

3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2022. 416 с.

4. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Книжковий клуб КСД, 2021. 512 с.

5. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія / за заг. ред. Ю.С. Саботаш. Київ : Ліра-К, 2020. 320 с.

Допоміжна

6. Винницький М. Український Майдан, російська війна. Хроніка та аналіз Революції Гідності. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 560 с.

7. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX століття. Київ : Yakaboo Publishing, 2019. 653 с.

8. Діанова Н.М. Історія релігії та церкви в Україні в національному та європейському контекстах : навч. посіб. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. 312 с.

9. Дмитренко В.А., Дмитренко В. І. Історія української культури : навчально-методичний посібник. Ч. 1. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 136 с.

10. Світленко С.І. Українське XIX століття: етнонаціональні, інтелектуальні та історіософські контексти. Дніпро : Ліра, 2018. 480 с.

11. Gutnyk M. History and Culture of Ukraine: The World Dimension. Kharkiv : Fakt, 2022. 164 p.

12. Ревізія історії. Російська історична пропаганда та Україна. Київ : К.І.С., 2019. 99 с.

Інформаційні ресурси

13. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua>
14. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua>
15. Інститут археології НАН України. URL: <https://www.iananu.org.ua/>
16. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. URL: <http://archeos.org.ua/>
17. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
18. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua>
19. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://odnb.odessa.ua>
20. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>